

Brüssel, 4. veebruar 2025
(OR. en)

5902/25

AGRI 41
AGRIFIN 10
AGRISTR 6
AGRIORG 15

MÄRKUS

Saatja:	Põllumajanduse erikomitee
Saaja:	Nõukogu
Teema:	Maapiirkondadele avalduva mõju hindamise põhimõtte rakendamine – <i>Teave eesistujariigilt</i> – <i>Arvamuste vahetus</i>

Pidades silmas nõukogu (põllumajandus ja kalandus) 24. veebruari 2025. aasta istungit, edastatakse delegatsioonidele lisas eesistujariigi märkus eespool nimetatud teemal.

Maapiirkondadele avalduva mõju hindamise põhimõtte rakendamine

Maapiirkonnad moodustavad olulise osa Euroopa majanduspotentsiaalidest ja nende ülesanne on tagada kõigi ELi kodanike toiduga kindlustatus ning pakkuda avalikke hüvesid seoses maapiirkondade sotsiaalsete, kultuuriliste, majanduslike, keskkonna- ja maastikualaste funktsioonidega. Nende elujõulisus ning pikaajalised ja koostööl põhinevad sidemed linnakeskustega on seetõttu üliolulised ELi kui terviku ühtekuuluvuse säilitamiseks.

Paljudes liikmesriikides seisavad maapiirkonnad aga silmitsi üha suuremate probleemidega, eelkõige nende demograafilise ja majandusliku olukorra tõttu. See on peamiselt tingitud piirkondade majanduskasvu ja arengu tempo erinevusest, mis süvendab ebavõrdsust tsivilisatsioonilistele, majanduslikele ja sotsiaalsetele saavutustele juurdepääsul.

ELi ning kohaliku, piirkondliku ja riikliku tasandi poliitikakujundajad peaksid kõnealuste probleemidega tegelema, et maapiirkonnad arenguprotsessidesse täielikult lõimida ning tagada täiendavad investeeringud taristusse, haridusse, tööturгу, tervishoidu, kultuuri, digipöördesse ning keskkonnavalasse ja energiasüsteemi ümberkujundamisse.

On väga oluline tunnustada ja kasutada ligikaudu 137 miljoni elanikuga maapiirkondade mitmekülgset potentsiaali, et tagada, et nad oleksid tugevamad, ühendatud, vastupanuvõimelised ja jõukad, nagu on kirjeldatud komisjoni teatises „*Maapiirkondade arengu pikaajaline visioon – Tugevamad, ühendatud, vastupanuvõimelised ja jõukad ELi maapiirkonnad 2040. aastaks*“ (10404/21). Selle arengumudeliga käsitletakse praeguseid ja tulevaseid probleeme ning tagatakse, et Euroopa maapiirkonnad aitavad jätkuvalt kaasa sellele, et EL oleks turvaline ja kriisidele vastupanuvõimeline.

COVID-19 pandeemia ajal aset leidnud tarneahelate katkemine, Ukraina sõja mõju, geopoliitilised muutused ja üha süvenevad negatiivsed kliimamuutused – need kõik nõuavad ELilt asjakohast reageerimist. Kõnealuse reageerimise puhul tuleks arvesse võtta põllumajandusliku toidutööstuse ettevõtjate rolli ELi julgeoleku ja strateegilise autonoomia tagamisel.

Üks vahendeid, millega need eesmärgid saavutada, on *maapiirkondadele avalduva mõju hindamise* mehhanismi tõhus rakendamine ja selle valdkonna heade tavade levitamine riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil kooskõlas soovitustega, mida hõlmab *ELi maapiirkondade arengu pikaajaline visioon*, millele on osutatud eespool. Eelduste kohaselt võimaldab see mehhanism kohandada kõiki poliitikameetmeid ning õiguslikke ja korralduslikke lahendusi vastavalt maapiirkondade vajadustele ja arenguprobleemidele. ELi maapiirkondade arengu pikaajalist visiooni käsitlevates nõukogu järeldustes (15631/23) väljendas nõukogu toetust maapiirkondadele avalduva mõju hindamise kontseptsiooni rakendamisele komisjoni poolt. Nõukogu kutsus üles tugevdama maapiirkondadele avalduva mõju hindamist kõigil tasanditel ja tõhustama territoriaalse mõju hindamiste rakendamist.

Euroopa Komisjon juba kohaldab mõjuhindamist nõudvate uute algatustega töötamisel parema õigusloome põhimõtteid, mis hõlmavad muu hulgas selle hindamist, kuidas kavandatavad õigusnormid mõjutavad maapiirkondi. Selliste algatuste puhul, mis ei nõua mõjuhindamist, eeldatakse, et komisjoni talitused peaksid maakogukondadele avalduvat mõju analüüsima kvalitatiivsel viisil.

Maaelu arengut käsitlevate kavandatavate lahenduste mõju eel- ja järelhindamiste läbiviimine ei ole siiski piisav, et tagada tegelik mõju maapiirkondade elujõulisuse säilimisele ning asjakohane reageerimine nende ees seisvatele majanduslikele ja sotsiaalsetele probleemidele.

2024. aasta märtsis avaldatud komisjoni aruandes „*ELi maapiirkondade arengu pikaajaline visioon: peamised saavutused ja edasine tegevus*“ (8360/24) on välja toodud maapiirkondadele avalduva mõju hindamise rakendamisega seotud probleemid ning asjaolu, et senised lahendused ei ole osutunud piisavaks, et teha kindlaks ELi poliitika ja rahastamisvahendite tegelik mõju maaelu arengule ning tagada maaelu arengu eri rahastamisallikate tõhus kombineerimine. Seda kinnitavad ka *ELi põllumajanduse tulevikku käsitleva strateegilise dialoogi* (13057/24) tulemusel esitatud soovitused, et komisjon näeks ette nn *maapiirkondi käsitleva katse*. Selle katsega tuleks kehtivate ja uute ELi õigusaktide puhul kontrollida maapiirkondade kaasamise tulemuslikkust.

Maapiirkondade vastutustundlik kaasamine arenguprotsessidesse ja nende kriisitaluvuse tugevdamine eeldab seega maapiirkondadele avalduva mõju hindamise mehhanismi kasutamist mitte ainult analüüsides kavandatavate seadusandlike lahenduste mõju maapiirkondade arengule, vaid samuti võttes asjakohaselt arvesse maapiirkondade vajadusi ja probleeme finants-, korralduslike ja strateegilise planeerimise lahenduste kavandamise etapis.

Eespool toodud silmas pidades palub eesistujariik delegatsioonidel vastata kahele järgmisele küsimusele.

1. Kas maapiirkondadele avalduva mõju hindamise mehhanismi tuleks tõhustada ja kui jah, siis kuidas? Palun tutvustage oma soovitusi/ettepanekuid/järeldusi maapiirkondadele avalduva mõju hindamise kohta. Need tuleks esitada Euroopa Komisjonile, eelkõige seoses selle rakendamise tõhustamisega ELi tasandil.
2. Kuidas saaks maaelu arengut paremini lõimida muudesse ELi strateegiatesse, poliitikameetmetesse ja rahastamisvahenditesse peale ÜPP, et suurendada nende tegelikku mõju ühtekuuluvusele ning vähendada linna- ja maapiirkondade arengu erinevusi? Palun tooge näiteid selle valdkonna headest tavadest kohalikul, piirkondlikul ja riiklikul tasandil.